

УДК 378.4:37.014.3(73)

ДО ПИТАННЯ ПРО СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ США

Марія Братко, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

ORCID: 0000-0001-7162-2841

E-mail: m.bratko@kubg.edu.ua

Світлана Цимбалюк, викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання, аспірант, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

ORCID: 0000-0002-5434-9182

E-mail: s.tsymbaliuk@kubg.edu.ua

У статті презентовано результати ретроспективного аналізу процесу становлення та розвитку системи вищої освіти США від колоніального періоду до сучасності, враховуючи її історичні, соціальні та економічні аспекти. Аналізуються ключові етапи еволюції американських університетів, починаючи від впливу європейських освітніх традицій. Особлива увага приділена трансформації вищої освіти від елітарної до масової, що зумовило появу нових освітніх підходів та ініціатив. Зокрема, це створення університетських кампусів, що сприяло в подальшому виникненню студентських служб. У висновках підкреслюється, що ефективно поєднання освітніх реформ, наукових досліджень і студентських сервісів зробило систему вищої освіти США однією з найуспішніших у світі.

***Ключові слова:** вища освіта США; історія університетів; центри академічного успіху; освітні реформи; студентські послуги; кампус; коледж; університет.*

TO THE ISSUE OF THE FORMATION OF THE US HIGHER EDUCATION SYSTEM

Mariia Bratko, Doctor of Science in Pedagogy, Professor, Professor of the Department of Educology and Psychological and Pedagogical sciences, Kyiv Borys Grinchenko Metropolitan University.

ORCID: 0000-0001-7162-2841

E-mail: m.bratko@kubg.edu.ua

Svitlana Tsymbaliuk, Lecturer at Foreign Languages and Methodology Department, PhD student, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

ORCID: 0000-0002-5434-9182

E-mail: s.tsymbaliuk@kubg.edu.ua

The article presents the results of a retrospective analysis of the process of formation and development of the US higher education system from the colonial period to the present, taking into account its historical, social and economic aspects. The author analyzes the key stages of the evolution of American universities, starting with the influence of European educational traditions, legal autonomy of educational institutions and the introduction of government support programs. It is emphasized that the European experience of higher education in the United States of America was implemented through the

---

«Oxbridge» model, which is based on the best ideas of the leading English universities – Oxford and Cambridge. Attention is mostly paid to the transformation of higher education from elite to mass education, which has led to new educational approaches and initiatives. In particular, it is the development of university campuses – a combination of education and student life, which contributed to the emergence of student services. Student services have evolved along with the US higher education system, becoming an integral part of modern colleges and universities. One of the important elements of the modern system of student services is Academic Success Centers, which provide comprehensive support to students. The article discusses their functions and main academic support technologies including academic advising, tutoring, academic coaching, mentoring, psychological support, and career guidance. It is proved that the activities of these centers contribute to improving students' academic performance, their adaptation to the educational process and socialization in the university environment.

The conclusions emphasize that an effective combination of educational reforms, research, and student services has made the US higher education system one of the most successful in the world.

Keywords: *US higher education; university history; academic success centers; educational reforms; student services; campus; college; university.*

Система вищої освіти США пройшла складний шлях становлення, зазнавши численних трансформацій від колоніальних коледжів до сучасних університетів світового рівня. Вплив європейських освітніх традицій, розвиток демократичного суспільства та зростаюча потреба в освічених кадрах сприяли формуванню унікальної освітньої моделі. Важливими етапами цього процесу стали створення перших університетів, розширення доступу до освіти, ухвалення законодавчих ініціатив та впровадження концепції масової вищої освіти. Особливу роль у цьому відіграли реформи XIX–XX століть, які заклали основу для розвитку академічних стандартів та студентських сервісів, зокрема центрів академічного успіху. Дослідження генези американської вищої освіти дозволяє глибше зрозуміти її ключові особливості та чинники, що вплинули на її становлення та подальшу еволюцію. Окрему місію в системі вищої освіти США відіграють університети, які окрім освітньої, наукової складової діяльності, мають глобальну соціальну мету щодо надання студентам знання та розуміння бути гідними громадянами [11].

Аналізу системи вищої освіти США присвячені численні дослідження українських вчених (М. Братко [1], Л. Кнодель [2], І. Козубовська, Л. Сідун, О. Стойка [3], О. Романовська, Ю. Романовська, О. Романовський [4] та зарубіжних Дж. Т. Гатто (J. T. Gatto) [14], В. Джейнс (W. Jeynes) [18], М. Полсен (M. Paulsen), Л. Перна (L. Perna) [24], Дж. Шу (J. Schuh), С. Джонс (S. Jones), В. Торрес (V. Torres) [26], М. Трой (M. Trow) [28]).

Мета статті: проаналізувати процес становлення системи вищої освіти у США, визначити основні етапи її історичного розвитку та розглянути роль центрів академічного успіху як важливого елементу цієї системи.

Американська система вищої освіти формувалася протягом кількох століть, зазнаючи численних змін і реформ. Тривала еволюція та системні трансформації призвели до того, що сучасні заклади вищої освіти США займають провідні позиції у світовому академічному просторі, відзначаються високою якістю освітніх програм та наукових досліджень. Випускники американських університетів неодноразово ставали лауреатами Нобелівської премії та отримували медалі Філдса, а також досягали значних успіхів у різних сферах суспільного життя, роблячи вагомий внесок у розвиток науки, економіки та культури. Аналіз історичного розвитку цієї системи демонструє,

що кількісне зростання освітніх можливостей супроводжувалося якісними змінами, які суттєво вплинули на структуру, доступність та ефективність вищої освіти в США. Таким чином, дослідження періодизації історії американської вищої освіти дозволяє глибше зрозуміти закономірності її становлення та перспективи подальшого розвитку.

Приведемо ключові числові показники, які характеризують історичний поступ американської освіти. Так, з 1700 по 1900 рік менше 5% американців у віці від 18 до 22 років навчалися в коледжах. В 20 столітті, у період між Першою та Другою світовими війнами ця цифра зросла приблизно до 20%. Зберігалася тенденція зростання цього показника у післявоєнний період. У 60-ті роки він становив 33%, та різко зріс до понад 50% у 1970-х роках.

Ці статистичні дані чітко відображають поступову трансформацію американської системи вищої освіти від елітарної до масової, що стало стійкою тенденцією упродовж другої половини ХХ століття. У цей період ідея загального доступу до вищої освіти набула ключового значення в американському освітньому дискурсі, закріпившись як один із пріоритетів національної політики, як частина американського порядку денного [28].

За однією з оцінок, у 2023 році в США у закладах вищої освіти навчалось майже 19 млн. студентів. Фіксується збільшення вступників після закінчення періоду пандемії. Найбільший показник вступників було встановлено у 2010 році – 21,02 млн осіб [16].

У нашому дослідженні для ретроспективного аналізу генези та розвитку системи вищої освіти США за основу взято періодизацію, яка була розроблена американськими дослідниками та представлена у книзі «Студентські справи» (Student Services) [26].

Початком розвитку вищої освіти США прийнято вважати Колоніальний період (1607–1776). Серед багатьох груп поселенців, які прибули до США у XVII столітті, саме пуритани та пілігрими мали найбільший вплив на розвиток американської освіти. Це зумовлено двома ключовими факторами: по-перше, вони надавали великого значення освіті. По-друге, протягом багатьох років підтримували добрі стосунки з корінними американцями, що стало прикладом для інших поселенців понад пів століття [18]. Хоча ідея інтенсивної бакалаврської освіти, спрямованої на підготовку молоді до лідерства та суспільного служіння, вважається характерною для американської традиції, вона багато в чому була натхненна прикладом англійських університетів Оксфорда та Кембриджа XVI–XVII століть. Ці університети здобули визнання завдяки унікальній організаційній структурі, що передбачала функціонування кількох коледжів-інтернатів у межах одного університету, розташованого в сільській місцевості. Ця модель, відома як «Оксбридж», істотно відрізнялася від практик середньовічних міських університетів на європейському континенті.

Оксфорд і Кембридж розробили систему, яка приділяла значну увагу створенню постійного кампусу та регулюванню студентського життя. До XVII століття ця модель передбачала існування окремих коледжів, що поєднували проживання студентів і навчання в єдиному освітньому просторі. Кампуси мали впорядковану архітектуру, яка слугувала не лише для навчання, але й для формування характеру та виховання моральних якостей студентів, замість підготовки вузькопрофільних експертів.

Коледжі в системі Оксбриджа функціонували як «тотальні» установи, які не тільки надавали академічну освіту, а й контролювали соціальне життя студентів. У цій моделі всі аспекти навчання та проживання були інтегровані в єдину філософію

інтернатної освіти. Саме цей підхід згодом надихнув засновників університетів у Новому Світі на створення аналогічних освітніх структур.

Ф. Рудольф (F. Rudolph) назвав цю прийнятну освітню традицію «колегіальним шляхом» [25]. Найбільш показовою спадщиною перших засновників коледжу є їхнє поєднання оптимізму та обережності у їхньому прагненні створити те, що історик Дж. Акстель (J. Axtell) назвав «школою на пагорбі» [5]. Американські колоністи будували коледжі, тому що вони вірили і прагнули перенести і вдосконалити англійську ідею бакалаврської освіти як цивілізаційного досвіду, що забезпечує розвиток відповідальних лідерів церкви і держави. Важливість коледжів для колоніального життя підтверджується їх поширенням і захистом – починаючи з Гарварду (Harvard University), заснованого в колонії Массачусетської затоки в 1636 році, за ним слідував Коледж Вільяма і Мері (The College of William & Mary) в Вірджинії в 1693 році, Єльський університет (Yale University) в Коннектикуті в 1701 році і ще шість коледжів до початку війни за незалежність в 1775 році.

Напруженість у відносинах між студентами та викладачами характеризувала колоніальне студентське життя. Справді, коледж-інтернат був таким же місцем для конфліктів, як і для гармонії. Численні скарги споживачів, починаючи від поганої їжі в їдальнях і закінчуючи невдоволенням навчальною програмою, часто викликали студентські бунти і повстання. Незважаючи на відносно однорідне обмеження білими християнськими молодими чоловіками, дослідницький орган все ж інституціоналізував нюанси соціального класу. У списках коледжів значилися студенти за соціальним рангом. Крім того, дотримуючись оксфордської традиції, академічні мантиї відображали соціально-економічне становище.

Релігійні інтереси та міжконфесійна конкуренція часто сприяли створенню нових колоніальних коледжів. Більшість цих закладів освіти мали конфесійні зв'язки. Однак акцент на християнських цінностях і дисципліні (точніше, протестантських цінностях) не виключав підготовки до світського і громадянського життя. Коледжі навчали майбутніх чиновників та міністрів.

Набір на курси коледжів був обмежений білими чоловіками, в основному з усталених, заможних сімей і членами домінуючої протестантської конфесії кожної колонії. Відвідування коледжу, як правило, підтверджувало існуюче соціальне становище, а не забезпечувало соціальну мобільність. Навчальна програма в першу чергу передбачала аналітичну або інтелектуальну перевагу в дискурсі та письмі, пов'язаному з публічним життям, наприклад, з юридичною практикою [15]. Говорячи простими словами, місія коледжу полягала в тому, щоб забезпечити підготовку та дисципліновану підготовку майбутньої когорти лідерів.

Метою колоніального коледжу тоді було суворе виховання «джентльменів-вченого». Якщо колоніальні коледжі були обмежені у своєму виборчому окрузі та місії, вони були принаймні надзвичайно ефективними у вихованні освіченої групи лідерів, про що свідчить надзвичайний внесок їхніх випускників (Т. Джефферсона (Th. Jefferson) – автор трьох законопроектів про освіту, який виступав за відділення церкви від держави та Дж. Медісона (J. Madison) – «батько» американської Конституції та четвертий президент США) у політичне та інтелектуальне лідерство під час Американської революції.

Наступний період в історії розвитку системи вищої освіти США в наукових

розвідках носить назву «творення «американського шляху» у вищій освіті». Протягом XIX століття американська вища освіта значно еволюціонувала. Незважаючи на домінування невеликих коледжів, з'явилися інновації, такі як навчальна програма Т. Джефферсона (Th. Jefferson) в університеті Вірджинії (The University of Virginia) [3] та заснування державних університетів, хоча вони часто стикалися з проблемами фінансування. Релігійний запал призвів до буму створення коледжів, кількість закладів зросла з 25 у 1800 році до 240 у 1860 році [6].

Одним з переломних моментів у історії розвитку системи вищої освіти США вважається справа «Дартмутський коледж проти Вудворда». У 1819 році Верховний суд США ухвалив рішення, яке підтвердило право приватних вищих навчальних закладів на автономність і звільнення від державного контролю [9; 22]. До цього рішення існування релігійних і приватних коледжів у США залишалося під сумнівом. Однак, ухваливши цей історично важливий вердикт, Верховний суд встановив, що приватні університети мають право на свободу від втручання з боку уряду [9; 13; 20; 22].

Більшість істориків наголошують, що це рішення мало позитивний вплив на систему освіти США у довгостроковій перспективі. По-перше, воно стимулювало розвиток як релігійних, так і державних коледжів, що сприяло зростанню їх загальної кількості. По-друге, розширення кількості закладів освіти та їх різноманітність у формах власності створили конкурентне середовище, що стало поштовхом для підвищення загальної якості освіти в США [18].

Однією з ключових осіб для розвитку вищої освіти був Дж. Моррілл (J. Morrill), який в період громадянської війни у США подав законопроект про виділення землі під коледжі, цим же сприяв подальшому розвитку закладів освіти [8; 21]. За законом Моррілла від 1862 року федеральний уряд виділив низці штатів державні ділянки землі. Їх можна було продати, а одержані кошти використати «для сприяння викладанню професійно-технічних предметів студентам суспільно важливих спеціальностей» [23].

Жінки отримали доступ до поглибленого навчання через жіночі академії та семінарії, багато з яких з часом перетворилися на коледжі. Також почало поширюватися спільне навчання, коли такі піонери, як Оберлінський коледж (Oberlin College) і Корнелльський університет (Cornell University), зараховували як чоловіків, так і жінок.

Вища освіта розширилася для афроамериканців після Громадянської війни завдяки філантропічним зусиллям, церквам і державним програмам, таким як Закон про надання землі 1890 року. Уряд США виділив ряду штатів державні земельні ділянки безкоштовно або за символічну плату, щоб вони могли зміцнювати та розвивати державні університети [18]. Інститути, такі як Фіск (Fisk Institute), Таскігі (Tuskegee Institute) та Говард (Howard Institute), відіграли ключову роль у доступі до освіти афроамериканців, незважаючи на недостатнє фінансування та дискримінаційну політику. Корінні американці також отримали певні можливості для отримання освіти в спеціалізованих школах і окремих установах.

До кінця XIX століття відвідування коледжу набуло престижу, символізуючи соціальний та економічний прогрес. Ця епоха ознаменувала зміну суспільного ставлення до вищої освіти зі зростанням визнання її цінності та впливу [26].

Період будівництва університетів припадає на 1880–1914 рр. Між 1870 і 1910 роками американська вища освіта зазнала трансформаційного «університетського руху», який відзначився появою сучасних університетів під впливом німецької моделі

передової науки. Це такі інституції як Університет Джонса Гопкінса (The Johns Hopkins University), Університет Кларка (Clark University) та Чиказький університет (the University of Chicago). В той час як Університет Вісконсіна (University of Wisconsin) та Массачусетський технологічний інститут (Massachusetts Institute of Technology), зосереджуються на прикладних дослідженнях і практичній користі. Філантропія та широке будівництво кампусу сприяли цьому зростанню [30].

Заснування державного університету в певному штаті зазвичай залежало від ряду факторів, серед яких:

- загальна чисельність населення штату;
- наявність релігійних університетів із високою якістю освіти;
- зацікавленість місцевого населення у створенні державного університету;
- протидія створенню державних коледжів з боку існуючих навчальних закладів;
- політична партія, що перебувала при владі в той період [27].

Заснування та розвиток державних університетів у США стикалися з своєрідним опором, це пов'язано з набожністю населення. Жителі штату частіше відправляли своїх дітей вчитись до коледжів, які фінансувалися релігійною громадою, ніж до університету, який фінансувався коштами штату [18].

Визначальною особливістю цього періоду стало активне формування та розвиток студентської культури, що проявлялося у зростанні позаакадемічної діяльності. До ключових елементів цієї культури належали заняття легкою атлетикою, діяльність студентських братств і жіночих товариств, а також активна участь у створенні та поширенні публікацій на території кампусу. Оглядачі порівнювали студентську культуру з «примітивним братством» або, проводячи аналогію з політології, кампус був «державою в державі» [7]. Це яскраве студентське життя, яке підтримувалося організованими асоціаціями випускників, часто конкурувало за важливість з формальним навчанням, створюючи унікальну та міцну колегіальну традицію [26].

Наступний етап розвитку вищої освіти в США припадає на період після Першої світової війни 1917–1945 рр., коли вона зазнала суттєвого зростання та структурного розширення. У цей час відбулося формування чітких рівнів навчальних закладів, що базувалися на їхньому престижі, академічній репутації та визначених освітніх цілях. Державні молодші коледжі (public junior colleges), педагогічні коледжі та технічні інститути активно розвивалися, водночас великі державні університети почали реалізовувати зобов'язання, передбачені Законом Моррілла (Morrill Act), забезпечуючи освіту для десятків тисяч студентів [10; 19].

Студентські служби як складова функціонування університетів у Сполучених Штатах почали активно розвиватися після завершення Першої світової війни і відтоді стали невід'ємною частиною діяльності американських коледжів та університетів. Перші фахівці у сфері студентських служб прагнули забезпечити надання освітніх послуг, які б охоплювали розвиток особистості студента в цілому. Основними завданнями на початковому етапі були професійна орієнтація студентів, сприяння їхньому працевлаштуванню, а також збір даних про їхні інтереси та потреби [31].

«Золотий вік» вищої освіти США припадає на 1945–1970 рр. Після 1945 року законопроект GI (GI Bill) істотно змінив вищу освіту, надавши федеральні стипендії ветеранам війни, спочатку для полегшення тиску на ринку праці. Його довгостроковий вплив включав в себе надання державної допомоги студентам, збільшення студентської

різноманітності та висвітлення таких проблем, як недостатня представленість жінок, відсутність інституційної підзвітності та переповненість кампусу [26].

Законопроект GI підкреслив важливість вищої освіти для адаптації до післявоєнної економіки та демократії. Доповідь, оприлюднена у 1947 році та схвалена президентом Г. Труменом (H. Truman), наголошувала на необхідності розширення доступу до вищої освіти. Ця ініціатива збігалася із зростанням обсягів державного фінансування, спрямованого на надання грантів для підтримки наукових досліджень, що, своєю чергою, сприяло розвитку освітніх та дослідницьких інституцій. Це започаткувало «золотий вік» для вищої освіти, коли заклади отримали безпрецедентний суспільний вплив [12; 17].

В цей період зросла конкуренція за вступ до елітних закладів, що привернуло більше уваги громадськості до якості навчання. Зростання дослідницького університету також сприяло підвищенню якості студентського досвіду через підвищення наукових вимог до викладачів і синергію викладання з дослідженнями [11]. Проте з'явилися нові виклики. Коледжі зараховували багато студентів у першому поколінні, яким часто не вистачало належної академічної підтримки. Громадські коледжі з непропорційною кількістю афроамериканців та іспаномовних студентів зіткнулися з високим відсотком відсіву, що свідчить про системне відстеження та нерівні результати в системі вищої освіти [26].

Період процвітання вищої освіти припадає на 1960-ті. Процвітання 1960-х років принесло проблеми вищій освіті, включаючи гостру конкуренцію між навчальними закладами за студентів, фінансування досліджень і зовнішні ресурси. Зарахування до бакалаврату часто використовувалося для субсидування аспірантських програм і досліджень, що викликало занепокоєння щодо якості бакалаврату. У цю епоху з'явилася «багатоуніверситетність», великі провідні освітні заклади, які значною мірою залежали від зовнішнього фінансування, поряд з великим набором студентів у менші коледжі та різноманітні освітні заклади. Інновації були спрямовані на відновлення атмосфери близькості та індивідуалізованого підходу, характерних для традиційної гуманітарної освіти, у масштабах великих університетів.

Незважаючи на зростання, виникла напруга. Студенти висловлювали невдоволення переповненими кампусами, безособовим викладанням і недостатньою взаємодією викладачів. Зовнішні суспільні проблеми, зокрема війна у В'єтнамі, громадянські права та рух проти культури, підживлювали широку студентську активність, підриваючи стабільність вищої освіти та кидаючи виклик її традиційним ролям і діяльності [26].

Наступний етап розвитку системи вищої освіти США з 1970 року по 1990 рік маркується як епоха пристосування та підзвітності. Студентські заворушення наприкінці XX-го століття підірвали довіру суспільства до вищої освіти, що спонукало до активізації федеральної участі, наприклад до створення програм фінансової допомоги студентам, таких як гранти Пелла (Pell Grant) та законодавство, що розширило доступ для жінок, представників меншин і студентів з обмеженими можливостями. У 1980-тих роках було привернуто увагу до вищої освіти завдяки таким звітам, як «Залучення до навчання» (Involvement in Learning), «Нація в небезпеці» (A Nation at Risk), що призвело до закликів звітування щодо ефективності, підзвітності та фінансування державних установ.

Незважаючи на труднощі, коледжі адаптувалися, набираючи нетрадиційних студентів, приймаючи рішення на основі даних і наголошуючи на маркетингу та зборі коштів. Однак до 1990-х років економічний спад і скорочення федерального фінансування досліджень створили фінансовий тиск, що змусило установи «робити більше з меншими витратами», оскільки вони прагнули зберегти якість і доступ серед бюджетних обмежень [26].

З кінця XX до початку XXI століття, у період з 1990 по 2015 роки, американські коледжі та університети пережили період розквіту, що супроводжувався активним зростанням кількості студентів, що сприяло подоланню попередніх фінансових труднощів. Однак, незважаючи на економічне зростання, підвищення вартості вищої освіти, зокрема студентських послуг, викликало значне занепокоєння серед суспільства.

Освітні заклади пристосувалися до більш різноманітного студентського контингенту, коли жінки стали більшістю студентів і брали участь у лідерських і спортивних змаганнях, хоча нерівність у можливостях зберігалася [13]. Менш ніж 20% сучасних студентів коледжу відповідають стереотипу, що люди віком від 18 до 22 років живуть на території кампуса та навчаються в коледжі повний день. Більшість студентів коледжу фактично дорослі, одна чверть старше 30 років, вони бачать вищу освіту як ключ до гідного місця працевлаштування, кращої якості життя, фінансової безпеки та добробуту [11].

Початок XXI століття знаменувався масовим поширенням центрів академічного успіху, які є частиною студентських служб. Метою створення центрів академічного успіху є всебічна підтримка студентства, що включає надання послуг з академічної підтримки (тьюторство, додаткове навчання, академічний коучинг, менторство), психологічна допомога, робота з першокурсниками (програми академічного консультивання), профорієнтаційна робота. Сьогодні студентські справи вважаються основною частиною загальної адміністративної та освітньої програми американського університету [29].

Технологічний прогрес і споживчий попит сприяли розвитку дистанційного навчання, віртуальних університетів і комерційних установ. Ці нововведення розширили доступ і гнучкість, звернувшись особливо до нетрадиційних студентів, і закріпили сектор прибуткової освіти як значну силу вищої освіти [26].

Американська система вищої освіти формувалася протягом кількох століть, поступово еволюціонуючи від елітарної до масової. Її історичний розвиток відображає суттєві кількісні та якісні трансформації: від колоніальних коледжів із обмеженим доступом до сучасних університетів світового рівня. Важливими етапами цього процесу стали запозичення європейських освітніх традицій, забезпечення правової автономії приватних закладів, ухвалення закону Моррілла та поступове розширення доступу до вищої освіти для жінок, афроамериканців і корінних американців. Одним із ключових елементів підтримки студентства стало створення центрів академічного успіху, які сприяють їхній адаптації та підвищенню академічної успішності. Завдяки поєднанню фундаментальних наукових досліджень і практико-орієнтованого навчання, система вищої освіти США здобула світове визнання та стала одним із провідних осередків підготовки висококваліфікованих фахівців і лідерів у різних галузях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Братко М. В. Система освіти США: структура, традиції управління, особливості вищої освіти.

- Освітологічний дискурс*. 2017. № 3–4. С. 252–268.
2. Кнодель Л. (2012). Сучасна вища освіта у США. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і Психологія»*. № 2(4). С.18–23.
  3. Козубовська І., Стойка О., Сідун Л. Історико-педагогічні аспекти розвитку вищої освіти в США (кінець ХХ – початок ХХІ століття): монографія / за ред. З. Козубовська І. Ужгород: Аутдор-Шарк. 2015. 186 с.
  4. Романовська О. О., Романовська Ю. Ю., Романовський О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки ХХ-ХХІ століття. Книга 2. Особливості вищої освіти США кінця ХХ – початку ХХІ століття: навч. посібник. Вінниця: Нова Книга, 2009. 272 с.
  5. Axtell J. *The school on a hill: Education and society in colonial New England*. New Haven, CT: Yale University Press. 1974. 298 p.
  6. Burke C. B. *American collegiate populations: A test of the traditional view*. New York: New York University Press. 1982. 384 p.
  7. Canby H. S. *Alma mater: The gothic age of the American university*. New York: Farrar and Strauss. 1936. 259 p.
  8. Cross C. *Justin Smith Morrill: Father of the land grant colleges*. East Lansing: Michigan State University. 1999. 245 p.
  9. Current R. N. *The Dartmouth College case*. New York: Harper & Row. 1964. pp. 21–36.
  10. Diener T. *Growth of an American invention: A documentary history of the junior and community college movement*. New York: Greenwood Press. 1986. 270 p.
  11. Duderstadt J. J. *A University for the 21st Century*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press. 2000. 358 p.
  12. Freeland R. *Academia's golden age: Universities in Massachusetts, 1945–1970*. New York: Oxford University Press. 1992. 532 p.
  13. Fribourg M. G. *The Supreme Court in American history*. Philadelphia: Macrae. 1965. 193 p.
  14. Gatto J. T. *The underground history of American education: A schoolteacher's intimate investigation into the problem of modern schooling*. New York, USA: Oxford Village Press. 2001. 412 p.
  15. Handlin O., & Handlin M. *The American college and American culture*. New York: McGraw-Hill. 1974. 104 p.
  16. Hanson M. *College Enrollment & Student Demographic Statistics EducationData.org 2024*. URL: <https://educationdata.org/college-enrollment-statistics> (дата звернення 25.01.2025).
  17. Jencks C., & Riesman D. *The academic revolution*. New York: Doubleday. 1968. 580 p.
  18. Jeynes W. *American Educational History: School, Society, and the Common Good*. 2007. 496 p.
  19. Levine D. *The American college and the culture of aspiration, 1915– 1940*. Ithaca, NY: Cornell University Press. 1986. 288 p.
  20. Lieberman J. K. *Milestones: Two hundred years of American law*. New York: Oxford University Press. 1976. 422p.
  21. Madsen D. *Colleges of agriculture revisited*. East Lansing: Michigan State University Press. 1976. 383 p.
  22. Marshall J. *John Marshall: Major opinions and other writings*. Indianapolis, IN: Bobbs Merrill. 1967. 320 p.
  23. Morrill Act, 12 Stat. 503, 7 USC301. 1862.
  24. Paulsen M. B., Perna L. W. *Higher Education: Handbook of Theory and Research*. Vol. 34. Springer Cham. 2019. 663p.
  25. Rudolph, F. *The American college and university: A history*. New York: Knopf. 1962. 616 p.
  26. Schuh J., Jones S., Torres V. *Student Services: A Handbook for the Profession (6th ed.)* San Francisco, CA: Jossey-Bass. 2017. 640 p.
  27. Tewksbury, S. *Founding of American colleges and universities before the Civil War*. New York: Teachers College Press. 1932. 270 p.
  28. Trow, M. (1970). Reflections on the transition from elite to mass to universal higher education. *Daedalus*, Vol.99, № 1. P. 1–42.
  29. Tsymbaliuk S. Academic success centers at us universities as an effective factor in ensuring the quality of higher education. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2024. Vol. 3. P. 179–185.
  30. Veysey, L. R. *The emergence of the American university*. Chicago: University of Chicago Press. 1965.

520 p.

31. UNESCO. Student Affairs and Services in Higher Education: Global Foundations, Issues and Best Practices. 2009. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000183221>

REFERENCES

1. Bratko M. (2017). Systema osvity SShA: struktura, tradytsii upravlinnia, osoblyvosti vyshchoi osvity [The educational system of the USA: structure, traditions of management, features of higher education], OD, pp. 252–268 [in Ukrainian].
2. Knodel L. (2012). Suchasna vyshcha osvita v SShA [Higher education in the USA], Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu im. A. Nobelya. Serija: Pedahohika i psykholohiya. N 2. S. 18–23 [in Ukrainian].
3. Kozubovska I. V., Stoika O. Ya, Sidun L. Yu. (2015). Istoryko-pedahohichni aspekty rozvytku vyshchoi osvity v SShA (kinets KhKh – pochatok KhKhI stolittia): monohrafiia [Historical and pedagogical aspects of the development of higher education in the USA (end of the 20th - beginning of the 21st century)]. Uzhhorod: Vyd-vo PP «AUTDOR-ShARK» [in Ukrainian].
4. Romanovska O. O., Romanovska Yu. Yu., Romanovskyi O. O. (2009). Dosvid vyshchoi osvity Spoluchenykh Shtativ Ameryky XX-XXI stolittia. Knyha 2. Osoblyvosti vyshchoi osvity SShA kintsia XX – pochatu XXI stolittia [The Experience of Higher Education in the United States of America in the 20th and 21st Centuries. Book 2. Peculiarities of Higher Education in the USA in the Late 20th and Early 21st Centuries]: navch. posibnyk. Vinnytsia: Nova Knyha, 272 s [in Ukrainian].
5. Axtell, J. (1974). The school on a hill: Education and society in colonial New England. New Haven, CT: Yale University Press.
6. Burke, C. B. (1982). American collegiate populations: A test of the traditional view. New York: New York University Press.
7. Canby, H. S. (1936). Alma mater: The gothic age of the American university. New York: Farrar and Strauss.
8. Cross, C. (1999). Justin Smith Morrill: Father of the land grant colleges. East Lansing: Michigan State University.
9. Current, R. N. (1964). The Dartmouth College case. In J. A. Garraty (Ed.), Quarrels that have shaped the Constitution (pp. 21–36). New York: Harper & Row.
10. Diener, T. (1986). Growth of an American invention: A documentary history of the junior and community college movement. New York: Greenwood Press.
11. Duderstadt J. J. A University for the 21st Century. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press, 2000.
12. Freeland, R. (1992). Academia's golden age: Universities in Massachusetts, 1945–1970. New York: Oxford University Press.
13. Fribourg, M. G. (1965). The Supreme Court in American history. Philadelphia: Macrae.
14. Gatto, J. T. (2001). The underground history of American education: A schoolteacher's intimate investigation into the problem of modern schooling. New York, USA: Oxford Village Press.
15. Handlin, O., & Handlin, M. (1974). The American college and American culture. New York: McGraw-Hill.
16. Hanson, Melanie. "College Enrollment & Student Demographic Statistics" EducationData.org, December 21, 2024, <https://educationdata.org/college-enrollment-statistics>
17. Jencks, C., & Riesman, D. (1968). The academic revolution. New York: Doubleday.
18. Jeynes, William. (2007). American Educational History: School, Society, and the Common Good. 10.4135/9781452232331. Levine, D. (1986). The American college and the culture of aspiration, 1915–1940. Ithaca, NY: Cornell University Press.
19. Levine, D. (1986). The American college and the culture of aspiration, 1915–1940. Ithaca, NY: Cornell University Press.
20. Lieberman, J. K. (1976). Milestones: Two hundred years of American law. New York: Oxford University Press.
21. Madsen, D. (1976). Colleges of agriculture revisited. In G. L. Anderson (Ed.), Land-grant universities and their continuing challenge (c. 23–48). East Lansing: Michigan State University Press.
22. Marshall, J. (1967). John Marshall: Major opinions and other writings. Indianapolis, IN: Bobbs Merrill
23. Morrill Act, 12 Stat. 503, 7 USC301 (1862).

24. Paulsen M. B., Perna L. W. (2019). Higher Education: Handbook of Theory and Research. Vol. 34. Springer Cham.
25. Rudolph, F. (1962). The American college and university: A history. New York: Knopf.
26. Schuh J., Jones S., Torres V. (2017). Student Services: A Handbook for the Profession (6th ed.) San Francisco, CA: Jossey-Bass.
27. Tewksbury, S. (1932). Founding of American colleges and universities before the Civil War. New York: Teachers College Press.
28. Trow, M. (1970). Reflections on the transition from elite to mass to universal higher education. *Daedalus*, Vol.99, 1, p. 1–42.
29. Tymbaliuk S. (2024). Academic success centers at us universities as an effective factor in ensuring the quality of higher education. *Visegrad Journal on Human Rights*. Vol.3, 179-185
30. Veysey, L. R. (1965). The emergence of the American university. Chicago: University of Chicago Press.
31. UNESCO. Student Affairs and Services in Higher Education: Global Foundations, Issues and Best Practices. (2009). URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000183221>